

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

VIII. Epistolas Pauli, & Apocalypsim.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A esse liquet hæc verba è Prologo Hieronymi, qui præfixus est Latine interpretationi Homiliarum Origenis in Lucam: *Siquidem illud quod olim Roma sancta Blasilla flagitaverat, ut 36 Tomos illius in Mattheum, & quinque alios in Lucam, & 39. in Iohannem nostre lingue traderem.* Legendum enim: 25 Tomos illius in Mattheum. Corruptam lectionem Erasmus, Sixtus Senensis, & Iosias Simlerus ac Conradus Frisius secuti sunt. Mendosa quoque illa in Rufini Inveſtiva 2. in Hieron. in quibus viginti sex Origenis in Mattheum libros ab Hieronymo commemoratos fuisse refert; quem etiam errorem secutus est Vincentius Bellocacensis Specul. Doctrinal. libr. 18. cap. 43. Bonam illorum partem Græce representavimus, meliorem tempus consumpsit. Misere vero deformata sunt, quæ Latinis Editionibus continentur. Inter Homilias quæ in diversos inscribi solent, septem circa Matthei interpretationem

Erasm. in
Conjur. lib
Orig.
Sax. Bibl.
libr. 4.
Ios. Siml.
C. Prof. in
Epist. Bibl.
Siquet.

B versantur, sed quoniam incerti sunt auctoris & fidei, suo loco excutientur.

Quinque Tomos Origenis in Lucam Hieronymus commemorat. Novem vero & triginta ejusdem Homilias in hunc Evangelistam Latina oratione expressit, quibus pepercit annorum inclementia, Tomis consumptis. Plures vero ab Origene fuisse conscriptas cur suspicer, faciunt postremæ sex, quæ cum continuatum in superioribus ordinem non teneant, è majori numero videntur detractæ. Facit & ipse Origenes Tomo 13. in Matth. p. 333. ubi quadam à se in Homiliis in Lucam scripta narrat, quorum nulla in superstitibus Homiliis apparent vestigia. Comment. in Ioh. Tomos triginta duos Adamantius edidit. Ita Rufinus Inveſt. 2. in Hieron. *Interim Origenis libros, ut supra diximus, in omnem admirationem extollit, & dicit, quod si eos interpretetur Romana lingua, cognoscat quantum boni & ante nescit, & scire nunc caperit, id est in Mattheum, inquit, viginti sex libros: (lege, viginti quinque) & in Lucam quinque, & in Iohannem triginta duos.* Inde est quod in Codice Commentariorum in Iohannem quo usus est Ambrosius Ferrarius novem interruptæ seriei Tomi in 32 Tomos fuerant distributi. Emendatur ergo locus ille Prologi Hieronymi ad Homilias Origenis in Lucam à se conversas: *Siquidem illud quod olim Roma sancta Blasilla flagitaverat, ut 36 Tomos (lege, 25 Tomos) illius in Mattheum, & quinque alios in Lucam, & 39. in Iohannem nostre lingue traderem.*

Hier. Prolog. in Hom. Origen. in Lucam.

C Lege, 32. in Iohannem; non ut legisse videtur vir eruditus, *triginta quatuor.* Scribit Eusebius ex universa hac Commentariorum mole duos & viginti duntaxat libros suo ævo extitisse. His vero temporibus vix supersunt novem. Duæ præterea in Iohannem reperiuntur Homiliae inter eas quæ in diversos inscribuntur; sed quoniam de ipsarum Auctore non constat,

Euseb. libr. 6. Hist. cap. 24.

D de ipsis alias questionem habebimus. De Expositionibus in Acta Apostolorum unum illud quod scribam habeo, aliquot Homilias in illa fuisse ab Origene lucubratas: caput siquidem Philocaliæ septimum claudit exiguum fragmentum è quarta Homilia in hunc librum.

VIII. Ad enodandas Pauli Epistolas ingentem operam & laborem Origenes contulit: præcipue vero circa Pauli Epistolam ad Romanos summam adhibuit diligentiam; nam quæ in Latina Editione à Rufino conversa extant, vix mediam Commentariorum exquant partem, quos in eam Epistolam ediderat. Rufinus in Præfatione ad Heraclium interpretationi suæ præfixa, *Suades, inquit, ut nostra voce quindecim eius (Origenis) volumina, quibus Epistolam Pauli ad Romanos differui, explicemus.* Ita legerunt & ediderunt Merlinus, Erasmus, & Genebrardus: inde Sixtus Senensis scripsisse Origenem dixit in Epistolam ad Romanos Commentariorum libros quindecim. At eos viginti numero fuisse asserit Cassiodorus libr. De institut. divinar. scriptur. ita loquens: *Sancti Pauli prima omnium & admirabilior destinata cognoscitur ad Romanos, quam Origenes viginti libris Græco sermone declaravit: quos tamen supradictus Rufinus in decem libros redigens, adhuc copiose transtulit in Latinum.* Confirmatur illud ex his Rufini verbis in Præfatione mox laudata: *Addis autem ne quid laboribus meis desit, ut omne hoc quindecim voluminum corpus, quod Græcus sermo ad quadraginta fere, aut eo amplius millia versuum produxit, abbreviem, & ad media, si fieri potest, spatia coarctem.* Igitur Rufini interpretatio media circiter pars est Origeniani Operis; atqui hæc interpretatio decem complectitur libros; viginti ergo opus Origenianum complectebatur. Igitur pro quindecim legendum apud Rufinum viginti. Addit deinde Rufinus interpolata fuisse Commentaria Origenis, & in omnibus fere Bibliothecis defuisse aliquanta ex ipso corpore volumina. Epistolam ad Corinthios priorem latissime interpretatum esse ipsum ait Hieronymus Epistol. 52. ad Pammach. Id confirmatur ex ipsius Origenis Homilia 17. in Luc. in qua se disseruisse ait in hujus Epistolæ capite 1. vers. 2. Epistolam quoque ad Galatas Commentariis, Homiliis, & Scholiis explicavit. Testis Hieronymus: *Scripsit ille vir (Origenes) in Epistolam Pauli ad Galatas quinque propria volumina, & decimam Stromatum suorum librum conmatico super explanatione ejus sermone complexi; Tractatus quoque varios, & Excerpta, quæ vel sola possint sufficere, composuit.* Hæc verba repetit subinde Epistol. 89. ad Augustinum; tum subjungit paulo post: *Hanc autem explanationem, quam primus Origenes in decimo Stromateon libro, ubi Epistolam Pauli ad Galatas interpretatur, & ceteri deinceps Interpretes sunt secuti, &c. Docet nos etiam Hieronymus tribus voluminibus Epistolam ad Ephesios eundem illustrasse, ipsumque se fuisse secu-*

Hieron. in Prim. Comment. in Epist. ad Galat.

tum; quod iterat libr. 1. Apolog. adv. Rufin. cap. 4, & 5. Fragmentum è libro tertio in A
Epistolam ad Colossenses adducit Pamphilus in Apologia. In priorem ad Thessalonicen-
ses Epistolam ἐπιτολὰς edidisse Origenem discimus ab Hieronymo, cuius hæc verba sunt
Epistol. 152. ad Minerium & Alexandrum: *Origenes in tertio volumine ἐπιτολῶν Epistole*
Pauli ad Thessalonicenses prima, post multa quæ vario prædenique sermone disseruit, hæc intulit: de qui-
bus nulli dubium est Atacium pleraque libasse. Atque hæc ἐπιτολὰς libr. 2. contra Celsum lau-
dantur. Decerptis è libro Origenis in Epistolam ad Titum lacinis locupletavit Apolo-
giam suam Pamphilus, easque ita commendavit: Quæ quidem non in publico dicta sunt ab eo,
idest in communi Ecclesie auditorio, ne forte putentur propter audientes favorabilem aptasse sermonem:
sed ex illis hæc libros protulimus, quos in secreto apud semetipsum nullo arbitrio intercedente dictabat.
Denique in Epistolam ad Ebræos Commentaria & Homilias emisit. Commentariorum B
fragmentis in Apologia usus est Pamphilus. Quæ si quis ex Homiliis profecta esse velit;
sciat ille, nulla ex Homiliis testimonia Pamphilum hoc Opere protulisse: id ipse asseverat:
Incipientes igitur iudicis scripturarum suorum ostendere quid de singulis senserit, ex his præcipue libris testi-
monia congregabimus, quos accusatores eius quam maxime criminantur, idest quos per spatium & quie-
tem in secreto conscripsi; has enim asserunt maxime à predicatione Ecclesiastica dissepere. Quamvis
autem Homilias aliquot per otium, ut dixi, lucubraverit, in secreto tamen conscriptæ dici
non possunt, quæ ad id conscribebantur, ut populo universo audiente recitarentur. Ho-
milias autem Origenis in illam ad Ebræos Epistolam allegat Eusebius libr. 6. Hist. cap. 25.
Vtrum Apocalypicos mysteria scriptione aliqua Adamantius aperuerit, incertum est;
constat illud modo, mente id destinasse ipsum, cum Matthæum interpretaretur, in senecta C
nempe ætate; Tractatu quippe 30. in Matth. futurum pollicetur, ut ad libri huius enoda-
tionem animum aliquando appellat. Quod si spem fecerit eventus, consilium morte pe-
remtum crediderim. Tradit certe Epiphanius, ut supra dictum est, propositum fuisse Ori-
geni Scripturam universam enarrare.

Epiph. Hist.
64. cap. 3.

SECTIO TERTIA.

DE ORIGENIS EXEGETICIS QUÆ SUPERSUNT, DE QUÆ VETUSTIS
IPSORVM INTERPRETATIONIBVS.

I. De Exegeticis in Genesim, II. Exodum, III. Leviticum, IV. & Numeros; V. in
Iosue, Iudices, Reges, VI. Psalmos, & Proverbia; VII. Canticum Cantorum, VIII.
Isaiam, IX. Ieremiam, X. Ezechielem, XI. & Oseam; XII. in Mattheum, XIII. Lu-
cam, XIV. Iohannem, & Acta Apostolorum; XV. & in Epistolas ad Romanos, Colos-
senses, Titum, & Ebræos.

I. **E**X immenso Origenianorum ἐπιτολῶν numero, ne brevis hæc quidem, quam
recensuimus, series ab injuria temporum fuit immunis; maxima siquidem scri-
ptionum illarum pars intercidit, adeo ut perpauca admodum vetustatis subter-
fugerint invidiam, & velut lacera è naufragio tabula ad nos transmissa sint. Laceras dixi,
nam vel truncata, & magna sui parte mutilata, & male multatae sunt, vel peruersis inter-
pretationibus deformatae. Attamen ut in aurificum officinis pretiosa ipsa scobs est, & stu-
diose colliguntur ramenta; ita nos aureas magni Origenis reliquias, quoad ejus fieri pote-
rit, è tenebris ac pulvere vindicemus. Initium erit à Genesi. Hanc diximus superiore se-
ctione tredecim Commentariorum libris fuisse ab Origene expositam. Ex his fragmenta
duo libris suis De præparatione Evangelica Eusebius inseruit: prius extat libr. 7. & capitis
prioris Geneseos versus duodecimum explicat; Commentariorum autem partem esse ex
stilo arguitur: posterius illustrat capitis ejusdem versus decimumquartum, jacet autem F
in libro sexto Eusebij. Habetur etiam in Philocalia capite 22. fragmenti huius pars ali-
qua, unde discimus è tertio Tomo Commentariorum Origenis de promptum illud esse.
Aliud præterea reperitur Philocalia cap. 14. ubi ex eodem Tomo petitum id esse signifi-
catur. Ex horumce librorum Præfatione exiguum fragmentum, & aliud quoque è libro
primo recitat Pamphilus in Apologetico. Scripsit Origenes Homiliarum mysticarum
in Genesim libros duos: illarum partem esse septemdecim eas quæ supersunt arbitratus est
Sixtus Senensis. Huic ego neutquam assentiri possum: Homiliae enim quas habemus, ex
tempore videntur fuisse pronuntiate, & ab actuariis in literas relatae; mystica vero medi-
tate per otium elaborata, & ab Origene ipso edita sunt. Editio Metlini Hieronymo tri-
buebat earum interpretationem quæ supersunt; hanc Rufino debeti agnoverunt Erasimus